

HISTÒRIA, URV

Introducció

La titulació d'Història de la URV ha estat avaluada dins del programa d'avaluació institucional de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari a Catalunya (AQU Catalunya) del curs 2000-2001, en el marc de l'avaluació transversal d'aquest ensenyament.

La fase interna va començar amb la constitució del comitè intern i va concloure, el mes d'octubre de 2001, amb el lliurament de l'autoinforme. En el comitè intern hi havia una representació adequada de professors, alumnes i personal d'administració i serveis de la titulació.

La visita del comitè extern d'avaluació va tenir lloc durant el mes de novembre de 2001 i l'informe extern es va lliurar el mes de gener de 2002. En aquest comitè hi havia professors d'altres universitats, professionals vinculats a la història i un expert en processos d'avaluació.

L'avaluació es va desenvolupar de manera satisfactòria i en un clima de col·laboració entre ambdós comitès.

Context institucional

Els estudis d'Història de la URV s'imparteixen a la Facultat de Lletres, situada al centre de Tarragona, juntament amb els ensenyaments d'Antropologia Social i Cultural, Filologia Anglesa, Filologia Catalana, Filologia Hispànica, Geografia i, des del curs 2001-2002, Història de l'Art i Publicitat i Relacions Públiques. A Catalunya, aquest ensenyament s'imparteix en quatre universitats més: UB, UAB, UdG, UdL, i, per tant, l'oferta és prou àmplia per generar una competència notable.

L'ensenyament es va començar a impartir a la URV el curs 1993-1994. Ara bé, l'ensenyament d'Història és present a Tarragona des de l'any 1971, l'ensenyament d'Història, està present a Tarragona per mitjà de la titulació d'Història General i Geografia de la Divisió VII de la Universitat de Barcelona que s'impartia a la Facultat de Lletres. Té, actualment, més de 300 alumnes i cada any se'n gradua una mitjana de 40. En opinió del comitè intern, l'aparició de nous centres i noves especialitats ha fet perdre pes i influència a l'ensenyament dins de la Universitat. Ara bé, el comitè extern valora molt positivament la posició estratègica de l'ensenyament en un entorn cultural i històric extraordinàriament ric.

Taula 1. Dades generals de la URV. Curs 1999-2000

	Història, URV
Alumnes de l'ensenyament	339
Alumnes de l'ensenyament a tot Catalunya	4.811
Alumnes totals matriculats a la URV	11.737
Alumnes de cicle llarg a la URV	5.899
Percentatge d'alumnes de la titulació respecte dels alumnes totals de la URV	2,9%
Percentatge d'alumnes de la titulació respecte dels alumnes totals de cicle llarg de la URV	5,7%
Percentatge d'alumnes respecte del total d'alumnes de la titulació a Catalunya	7%

Les sortides professionals dels llicenciats són les tradicionals de docència, recerca i Administració. Amb tot, els responsables de l'ensenyament manifesten una preocupació per potenciar en els estudiants habilitats intel·lectuals i instrumentals que els capacitin per exercir altres professions. La titulació es planteja la necessitat de reflexionar sobre possibles sortides laborals relacionades amb les noves demandes socials.

L'accés a l'estudi

La gran majoria dels alumnes nous provenen de les PAU (el 94% el curs 2000-2001) i hi ha un percentatge alt d'estudiants que han escollit la carrera en primera opció. En general, però, la nota mitjana d'accés és baixa i s'ha mantingut en un cinc durant els tres darrers cursos. Cal destacar, però, l'increment del nombre d'alumnes matriculats amb notes entre 6 i 7. D'altra banda, gairebé dues terceres parts dels alumnes són dones.

Taula 2. Notes de tall. Evolució 1996-2001

Titulació	Via d'accés PAU				
	1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001
Història, URV	5,23	5,00	5,00	5,00	5,00

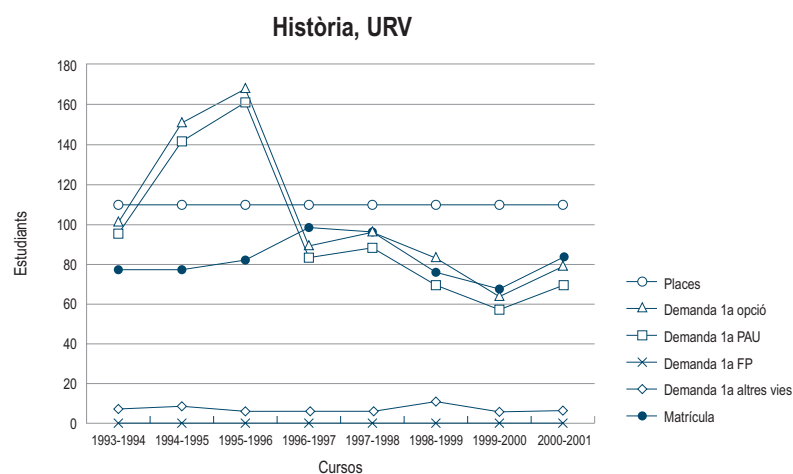
El comitè d'avaluació extern (CAE) posa en relleu la disminució gradual d'alumnes en els darrers anys. Si bé, per tal de captar estudiants, tradicionalment s'han fet presentacions de la Universitat als instituts de secundària de la demarcació de Tarragona i també s'han rebut alumnes als centres durant les Jornades de portes Obertes, el CAE recomana millorar el sistema actual tractant de mantenir un contacte previ amb les direccions i els professors dels IES, molts d'ells antics alumnes de l'ensenyament. D'altra banda, el comitè d'avaluació valora positivament les accions d'acollida i de tutorització dels nous alumnes.

Taula 3. Demanda d'accés a la titulació. Curs 2000-2001

Titulació	Places ofertes*	Demanda global	Ràtio demanda/oferta	Demanda 1a opció		Demanda satisfeta global
				PAU	Altres	
Història, URV	110	78	0,71	71	7	84

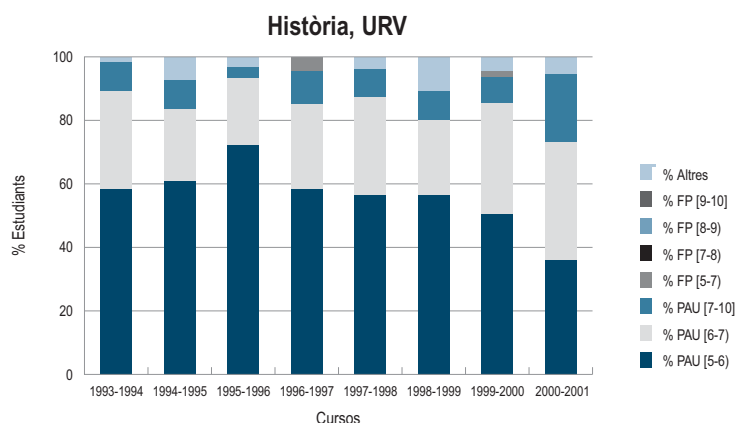
* Places ofertes a Catalunya (curs 2000-2001): 1.090

Demanda en 1a opció a Catalunya (curs 2000-2001): 786

Taula 4. Distribució dels alumnes de 1r curs per notes i vies d'accés

Titulació	Via accés PAU								
	Curs 1998-1999			Curs 1999-2000			Curs 2000-2001		
	[5-6)	[6-7)	>7	[5-6)	[6-7)	>7	[5-6)	[6-7)	>7
Història, URV	56%	24%	8%	50,7%	33,3%	10,1%	35,7%	36,9%	21,4%

Tant el comitè intern com el comitè extern destaquen la necessitat de millorar la preparació dels alumnes que provenen del batxillerat, especialment pel que fa als coneixements d'història i al poc interès que demostren per aquesta els estudiants que es matriculen a la carrera sense tenir massa clar què volen estudiar.

Fites, objectius i planificació

Si bé no hi cap evidència documental sobre el perfil de la formació, en l'autoinforme apareix la definició següent: «Formar els nostres estudiants en la reflexió. Dotar-los de la preparació adequada que els permeti seleccionar, optimitzar, triar, ordenar, resumir i, finalment, entendre i fer entendre la societat, proporcionant-los els coneixements necessaris del passat però, al mateix temps, possibilitant que aquests coneixements, juntament amb altres habilitats específiques (coneixement de llengües, ús de noves tecnologies, etc.), serveixin per poder afrontar els nous reptes de l'actual situació sociolaboral.»

En opinió del comitè extern, aquest perfil de formació resulta desdibuixat, tot i que l'estructura i els continguts del currículum responen adequadament als objectius. En aquest sentit, també destaca l'esforç institucional per adaptar el perfil de la formació a les noves necessitats socials.

No hi ha mecanismes formals de revisió i seguiment dels objectius, però caldria implementar-los un cop s'hagin definit.

El programa de formació

El Pla d'estudis té una càrrega docent de 300 crèdits, repartits en quatre anys, i les assignatures són anuals. El nou pla d'estudis, implantat el curs 2001-2002, té també 300 crèdits, repartits en dos cicles, de tres anys el primer i de dos el segon. En aquest nou pla ja s'apliquen algunes de les millores proposades arran de l'avaluació.

Globalment, el Pla opta per una formació completa i generalista. L'estructura del Pla aborda de manera piramidal –des de la temàtica fins a la troncalitat/optativitat– l'estudi de les realitats històriques, tant les nacionals, com les estatals, les europeomediterrànies i les universals, i disposa d'una transversalitat adequada. Amb tot, el comitè intern considera necessari reformar les matèries i, al mateix temps, activar assignatures instrumentals que completin la formació en l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) i les llengües modernes.

Es constata una sobrecàrrega lectiva, especialment en el primer curs, que fa difícil seguir una seqüència cronològicament harmònica i acabar el programa en el temps previst. També s'ha constatat una manca de matèries de caràcter metodològic i introductori en el primer curs. D'altra banda, es considera que caldria augmentar el nombre d'assignatures optatives, per tal d'oferir una major especialització i una oferta més atractiva als alumnes.

Taula 5. El programa de formació

	Història, URV
Publicació al BOE	03-02-1994
Anys de durada	4
Pla d'estudis	
Crèdits troncal i obligatoris	192
Teoria	128
Pràctica	64
Crèdits optatius (b)	78
Crèdits de lliure elecció	30
Total	300
Grau mínim de practicitat obligatòria	30%
Nombre d'assignatures optatives ofertes*	52
Oferta de crèdits optatius propis* (a)	312
Percentatge de crèdits optatius al pla d'estudis	26%
Relació d'optativitat* (a/b)	4
Projecte final de carrera / Pràcticum	No
Pràctiques en empreses	No
* Pot variar anualment	

La dimensió pràctica del Pla representa el 30% dels crèdits i es divideix en dues categories: les pràctiques que es poden fer a la Facultat mateixa (comentaris de text, lectura de mapes, documentals, etc.) i les que s'han de fer a l'exterior (visites a excavacions, museus, etc.). En el programa de pràctiques s'han observat dificultats per encaixar els horaris i algunes repeticions de temes. Per aquest motiu, el comitè extern recomana oferir una proposta més coordinada. D'altra banda, no hi ha cap programa de pràctiques externes en empreses o institucions, cosa que, en opinió del comitè extern, permetria una vinculació més gran dels alumnes amb l'entorn.

Els responsables de la titulació mostren una preocupació constant per revisar i posar al dia els continguts dels programes i la bibliografia. Tot i això, el comitè extern recomana millorar els mecanismes interns de coordinació del Departament, tant per poder organitzar la docència de les diferents assignatures i evitar així l'encavalcament de continguts, com perquè els programes de les assignatures a l'abast dels alumnes presentin el mateix tipus d'informació.

Desenvolupament de l'ensenyament

Tot i que la titulació demostra interès en la innovació didàctica, la metodologia docent més emprada és de caire tradicional i es basa en la classe magistral. El comitè extern considera que l'elevat nombre d'assignatures i el mal estat de les instal·lacions dificulten la incorporació de les TIC a les aules. La principal eina d'estudi dels alumnes són els apunts de classe. S'ha destacat com a punt feble que les hores que es dediquen a la lectura de la bibliografia són mínimes. Tot i que el grau d'exigència es considera adequat, els professors opinen que els alumnes dediquen poques hores a l'estudi.

Quant a l'organització docent, cal dir que, com que les aules no estan massificades, els professors poden tenir un coneixement més directe dels problemes dels alumnes. Ara bé, també cal dir que un dels aspectes més negatius de l'ensenyament és la baixa assistència a les classes, a les quals sovint només assisteixen la meitat dels alumnes matriculats. Tot i que el comitè extern considera correcta la funcionalitat de l'estructura docent, s'han observat algunes dificultats, com ara l'encavalcament de continguts, a l'hora de conciliar els horaris de les assignatures, especialment els de les de pràctiques.

Taula 6. Distribució d'alumnes a les titulacions. Curs 1999-2000

	Història, URV
Mitjana d'alumnes per grup de 1r curs	
Teoria	100
Pràctica	100
Mitjana d'alumnes de nou ingrés per grup de 1r curs	
Teoria	66
Pràctica	66
Mitjana d'alumnes per grup de 1r cicle	
Teoria	90
Pràctica	90
Mitjana d'alumnes per grup de 2n cicle	
Teoria	74
Pràctica	74
Alumnes totals	339
Alumnes equivalents a temps complet	306

L'atenció tutorial es limita al compliment de la normativa vigent. Amb tot, s'ha posat en marxa un programa pilot d'atenció als nous alumnes que es valora positivament. Els professors manifesten una disposició plena a atendre els estudiants, però els alumnes mateixos en fan poc ús. Els responsables de la Facultat assumeixen la necessitat d'establir vies de comunicació amb els estudiants, més enllà de les enquestes que ja es fan, per conèixer les seves demandes, crítiques, etc.

Taula 7. Resultats acadèmics. Curs 1999-2000

	Història, URV
Taxa d'èxit de 1r curs	
1a convocatòria	71%
2a convocatòria	57%
Taxa d'èxit de 1r cicle	
1a convocatòria	78%
2a convocatòria	67%
Taxa d'èxit de 2n cicle	
1a convocatòria	90%
2a convocatòria	90%
Rendiment acadèmic	
1r curs	55%
1r cicle	62%
2n cicle	83%
Mitjana d'alumnes titulats (1996-1999)	44
Taxa de graduació (en tant per u)	0,58

L'avaluació dels estudiants es basa en un examen final escrit de l'assignatura, el qual, de vegades, es complementa amb comentaris sobre diapositives, textos, etc. Tant la planificació dels exàmens com els criteris per a la seva correcció estan convenientment definits en la *Guia de l'estudiant*. En opinió del comitè extern, cal evitar que l'avaluació se centri gairebé exclusivament en l'examen final.

Pel que fa als resultats acadèmics, en el primer curs s'observa una baixa taxa de rendiment acadèmic, com a conseqüència de diversos factors: l'accés d'alumnes poc motivats, la gran càrrega lectiva, la desorientació dels estudiants i el poc bagatge adquirit en el batxillerat, cosa que fa que hi hagi també un nombre important d'abandonaments. A mesura que els alumnes progressen, els resultats acadèmics milloren.

Professorat

En opinió del comitè extern, el volum i el perfil de la plantilla són correctes. Els professors són qualificats (el 90,6% són doctors) i tenen currículums investigadors amplis i reconeguts.

No obstant això, s'observen alguns desequilibris de plantilla en les àrees d'Història Antiga i Arqueologia. El comitè extern considera que hi hauria d'haver un catedràtic al capdavant de cada àrea de coneixement. Altres aspectes que caldria millorar són la manca total de professors ajudants i l'escàs nombre de professors associats a temps parcial que connectin el món professional amb la docència.

Taula 8. Dedicació docent del professorat. Curs 1999-2000

	Història, URV
Professorat ordinari	
Catedràtics d'universitat	21%
Titulars d'universitat	54,2%
Catedràtics d'escola universitària	5,2%
Titulars d'escola universitària	2,6%
Associats	15,6%
Altres	1,3%

Les enquestes sobre la valoració que els estudiants fan dels professors de la titulació presenten uns resultats positius, per sobre de la mitjana de la Universitat.

Quant a les polítiques de formació i innovació, l'oferta institucional actual de la URV no satisfà les expectatives dels professors.

Instal·lacions

Tant el comitè intern com el comitè extern coincideixen a considerar que l'edifici, compartit per les facultats de Lletres i de Química, no reuneix les condicions necessàries per poder impartir una docència de qualitat. L'espai és insuficient per al nombre de llicenciatures que s'hi imparteixen i el volum d'alumnes que hi estudien, les aules presenten dèficits acústics i de llum, i falten aules especialitzades i una sala de professors. A més a més, l'equipament informàtic, tot i els esforços fets en els darrers anys, és poc adequat i no permet usar les noves tecnologies de la informació a les aules.

Quant a la biblioteca, s'ha posat en relleu que, tot i els últims avenços, el seu fons bibliogràfic és limitat i hi ha «buits bibliogràfics» que cal resoldre. D'altra banda, calen més recursos, tant humans com materials.

Relacions externes

La titulació manté bones relacions amb altres universitats de Catalunya i de la resta de l'Estat, com també amb altres universitats europees. Ara bé, moltes d'aquestes relacions es limiten a un àmbit interpersonal o de recerca.

Les institucions culturals de l'entorn proper estan dirigides per antics alumnes de la Facultat, la qual cosa fa que les relacions siguin bones i fluïdes. Aquest fet, segons el comitè extern, contribueix a donar una projecció externa positiva. Així mateix, destaquen les bones relacions que el professorat de l'ensenyament manté amb arxius, biblioteques, hemeroteques i museus.

En el període avaluat, la participació dels alumnes en els programes d'intercanvi ERASMUS va ser baixa, per bé que en els darrers anys ha augmentat de manera contínua. La poca promoció d'aquest programa i els baixos ajuts econòmics per als estudiants s'apunten com les causes principals d'aquest fet.

Recerca

Des de la titulació es duu a terme una recerca important, d'un bon nivell qualitatiu i que s'ha anat incrementant progressivament. En general, el comitè extern destaca la quantitat de projectes en curs, així com la qualitat de bona part d'aquests. En particular, esmenta l'excel·lència assolida en les àrees de Prehistòria i Arqueologia, implicades en projectes d'abast nacional i internacional. La influència d'aquesta activitat de recerca influeix positivament en l'oferta d'optativitat i en els programes de tercer cicle.

Fins a aquest moment, no hi ha una veritable cooperació entre tots els grups investigadors.